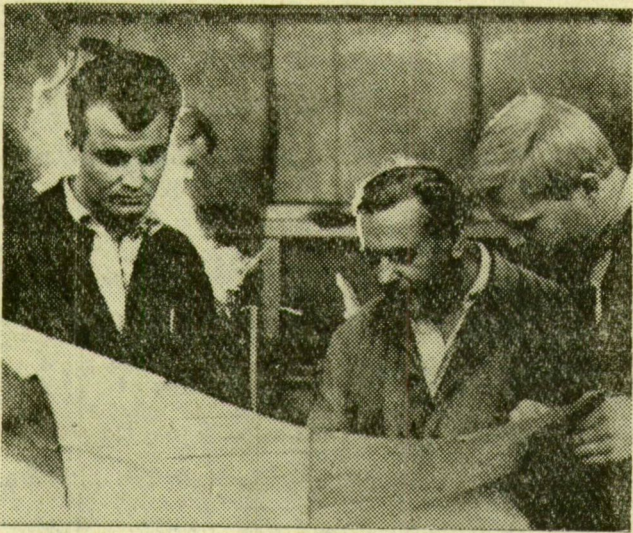

Magyar és német szerelők munkasikere

A szegedi vasöntődében szokatlan kép fogadja a látogatót. Mindenféle állványok magasodnak, a belső utakat felásták, csatornáznak, s a hegesztők dolgoznak. A különféle építőanyagokkal szinte félóránként fordulnak meg a teherautók. Magyarázat: a több mint ötvenmillió forintba kerülő gyárépítés — amely már egy év óta tart — lázban tartja az üzemet. Minden megújul itt.

A nagy átalakulás szinte egész munkássereget foglalkoztat. Összesen 10 szakipari vállalatból vannak jelen. A magyar beszéd közé német szavak is vegyülnek. Az NDK-ból vásárolt korszerű új gépsorokat két lipcei munkás irányításával szereli össze egy magyar brigád.

Hans Willisch, a magas, mindig mosolygó fiatalember sohasem tanult magyarul, mégis kitűnően megérti magát magyar kollégáival. Amikor ott jártam, épp Német Gusztávval, a közreműködő Gyár- és Gépszerelő Vállalat brigádvezetőjével „tárgyaltak”. Amolyan nemzetközi műszaki nyelven, meg mutogatással. A műszaki rajzon Willisch is megmutatta az általa javasolt megoldást. A „beszélgetés” sikerrel zárult. Közben előkerült a másik vezető szerelő, a szőke Bormann Uwe is. Ő is „rajzolt” vala-

Somogyi Károlyné felvétele

Képközlő: balról jobbra: Hans Willisch, Molnár Imre művezető és Bormann Uwe az utolsó munkaműveletről konzultálnak

mit a megoldáshoz, s befejeződött az alkalmi konzultáció.

Júliusban érkeztek az NDK-beli, s azóta jó az együttműködésük a Német Gusztáv vezette brigáddal. Nemrég az öntőde vezetősége kérelemmel fordult hozzájuk: a rekonstrukció sikere érdekében a német berendezések szerelését a határidő, december 31. helyett már november 1-re fejezzék be. Hans Willisch, Bormann

Uwe és a Gépszerelő Vállalat brigádja átértette, milyen sok múlhat a tőlük kért két hónapon. Nem sokkalig gondolkodtak, s egy nap megjelentek az öntőde igazgatójánál. Ünnepelesen megígérték, hogy a Nagy Októberi Szocialista Forradalom tiszteletére teljesítik az üzem kérését, megpróbálkoznak a nem mindennapi feladattal.

Jó néhány nap telt el az ígéret óta. A német és magyar munkások reggeltől sokszor késő estig dolgoztak, míg elérkezett október 30-a. Az a nap, amelyen köztették: a vállalat valóra váltották a nagyértékű berendezés szerelése befejeződött.

A munkásokkal együtt bepillantottam a vasszerkezetek közé. A precízen illeszkedő fogaskerek, láncok, acél- és betonpillérek, s a még csendes villanymotorok munkára készek. Egy-egy fordulóban pillanatra megálltunk. Hans Willisch, s a magyar brigádvezető szeme összeillant. Olvasni lehetett ebben, a szemek valami ilyesmit mondhattak: „Tudod, pajtás, itt történt az, hogy ránk esteledett, de a végére csak sikerült, csak összeállt a gép.”

Az öntődében nagyon örülnek a sikernek. Az igazgató elmondotta, a német munkások itt maradnak a gépek próbáira is.

Matkó István

A gyakorlat alapján

Két hónap múlva életbe lép a gazdasági irányításának új rendszere. Üzemekben, termelő vállalatokban és szövetkezetekben az előkészületek már hónapokkal korábban elkezdődtek. A várakozás egyaránt igen nagy a bevezetést előkészítő vezetők és szakemberek körében és a társadalom szintén minden rétegében. Néha úgy tűnik, hogy a várakozás helyenként kissé túlzott is. Az elhangzott véleményekből olyasmis is kiérződik, mintha az új irányítási rendszer egycsapásra megoldana minden gazdasági problémát. Ez a túlfűtött várakozás nem jó, mert csalódásokat okozhat a szakemberek körében éppen úgy, mint a lakosság sorában.

Nagy szükség van a józan és mértékartó szemléletre, az optimista, de valóságos helyzetünket értő magatartásra. Az életbe lépő irányítási rendszer önmagában azonnal nem növeli meg a termékmennyiséget, nem emeli a következő napokon a technikai és műszaki színvonalat. E gazdasági-termelési tényezőkhöz csak a jobb feltételeket nyújtja, és működése során később valóban több és jobb termékmennyiség, magasabb fokú technikai szint alakul ki.

A bevezetés két szakaszban történik. 1968-ban az új irányítási rendszer központilag korlátozott érvényesülésével számolhatunk. Ez az év a bevezetés gyakorlati megvalósításával telik el, amelyben központi szerepet játszik a termelés és a szükséglet összhangjának biztosítása. Így érthető meg, hogy a kormány az 1968. évi berfejlését — életpolitikai alapján — 4 százalékban szabta meg, amelyet nem léphetünk túl egy-egy üzem, intézmény esetében akkor sem, ha ennél lényegesen nagyobb béremelést tudnának megvalósítani már a jövő évben. Ebből a megfontolásból származik az is, hogy a kormány lecsökkentette a beruházási piacot, rendkívül szigorúan kezeli a beruházásokat. (Ezzel tal kevesebb erőt vonunk el a fogyasztási cikkek gyártásától.)

A következő két év — 1969/70 — az új irányítási rendszer teljes kibontakoztatásának időszaka lesz. Az első tapasztalati év alapján a gyakorlat majd azt is megmutatja, hogy józan elveink hol szorulnak módosításra.

Minden bizonnyal itt-ott olyan korrigálásra lesz szükség, amit a gyakorlati tapasztalat hoz felszínre. Természetesen az ilyesmi konkrét formában, adott helyen jelentkezik és nem általánosságban.

Máris érzékelhető, hogy helyenként az előkészületek időszakában üzemek vezetői állami dotációra, hitelre, vagy másutt beruházási hitelre számítanak. Annak ellenére, hogy az 1968-as, tapasztalati évben ilyesmit nem tesz lehetővé a kormány. Még akkor sem, ha ezeknek az igényeknek igen nagy a realitása. Ez a tendencia nem az új irányítási rendszer bevezetésének szigorúsága mellett szól, ellenkezőleg, az elvek fellazításának irányában hatnak és ezért semmiképpen sem támogathatók. Lehetséges, hogy az ilyen igények valóságos termelési és vállalati érdekeket fejeznek ki, de nincsenek összhangban az országos, összgazdasági érdekekkel.

Most már egyre kézzelfoghatóbban jelentkezik a vállalati és a népgazdasági érdek összhangjának biztosítása, azon az alapon, hogy 1968-ban mindenütt nagyobb súlyt kell adni a népgazdasági érdekeknek. A bevezetés éve (a tapasztalati idő) ezt elkerülhetetlenül indokoltá teszi. Nem könnyű megkülönböztetni — elválasztani — a reális népgazdasági és a valóságos vállalati érdekeket. Ha egy üzem például azt mondja: „adjon az állam plusz öt-tíz millió forint hitelt, két-három év múlva dupláját adom vissza” — ez az igény egyszerre fejezhet ki népgazdasági és vállalati érdekeket is. De ha ezt az igényt hazánkban kétezer üzem kérné, felborulna az az állami szabályozás, amely a bevezetés idején működik, s hivatalosan nagyobb zökkenő elhárítására. Ezért ez a felfogás ellentmond annak a szigorúságnak, amely elveink gyakorlati alkalmazásának első idején nélkülözhetetlen.

Nagy türelemre van szükség most és a következő hónapokban is. A bevezetés és alkalmazás előkészítésében eltérések tapasztalhatók, függően a vállalatok profiljától, a vezetők előrelátásától stb. Vannak üzemek, ahol már a jövő évi termelés zömét megfelelő piacon lekötötték, és az 1968. évi üzemi tervek megvalósításának — nyeresanyag, kapacitás stb. — feltételei biztosítottak. Más üzemeknél viszont előfordul, hogy nincsen ilyen stabil állapot, részint azért, mert bizonyos adatok, termelői árak elég későn kerültek kalkulálásra, vagy mert egyéb tényezők — pl. nyersanyag biztosítása, piaci igények ismerete — stb. hiányzanak. Ezekkel a vállalatokkal szemben minden fokon nagy türelemmel kell viseltetni és segíteni nekik az elindulásban.

Ott viszont kevésbé van helye türelemnek, ahol eleve tudatosan rossz tendenciák élesztgetése és gyökerlatra váltása kerekedik felül. Ahol pl. az effektív termelési tevékenység fejlesztése helyett vagy mellett a piaci árviszonyok spekulatív célzatú felhasználására törekcszenek. Ott sem lehet türelemről szó, ahol előrelátás híján, megfelelő munkaszervezés hiánya miatt hanyag munka folyik és gyenge minőségű termék kerül a piacra, s azt a keres-

kedelem, illetve a fogyasztó nem veszi át. Az ilyen módon megmaradt termékeket az állam „nem váltja meg”, ott maradnak a termelő birtokában. A jobbik eset, ha valamilyen úton-módon (meglehet, hogy ráfizetéssel) mégis sikerül valahogyan értékesíteni.

A gazdasági élet vezető posztjain dolgozó személyekre — mint látható — bonyolult feladatok megoldása vár. Munkájukban semmiféleképpen sem nélkülözhetik a dolgozók támogatását, s különösképp nem a párt- és a szakszervezeti vezetőségek, a kommunisták aktív közreműködését. Nem a minisztérium utasításaitól függ most az üzem termelésének, technikai fejlődésének, a keresetek alakulásának mértéke, elsősorban a helyi irányítás, az üzem, szövetkezet munkásgárdájának működésétől. A vezetők kevésbé támaszkodhatnak a főhatóságok irányítására, személyi közreműködésükre, sokkal inkább és talán elsősorban saját munkáskollektívájukra, a különböző társadalmi szervekre, a kommunistákra. Nem is lehet magabiztosan vezetni, nagy célokat kitűzni és eredményre jutni, ha nincsen meg a kellő egyetértés az üzemben, intézményben, termelőszövetkezetben stb.

Ennélfogva minőségileg másként jelentkezik az üzemekben dolgozó párt- és szakszervezetek szerepe, a kommunisták tevékenysége a gazdasági vezetőkkel történő együttműködésben, mint a korábbi években. Az egymásra utaltság légkörét az új irányítási rendszer voltaképpen máris megteremtette, mert hiszen 1968-ban az történik, amit a vállalat vezetői elhatároztak. Kétségtől keletkezhetnek belső feszültségek és ellentmondások, amelyeknek levelezése viták útján történik majd. Előfordul, hogy munkásokat olyasmiről kell meggyőzni, amit először nem értenek meg, megtörténhet, hogy olyan vállalati érdekek kerülnek előtérbe, amelyek tetszetősek és anyagilag is jól jönnek, de ellentétben állnak a népgazdaság összérdekeivel. Ez esetben nem lehet különféle vélemény — igazgatói, pártvezetőségi vagy szakszervezeti álláspont —, mert ez megzavarja egy üzem termelését, a munkások és alkalmazottak körében nyugtalanságot, belső vizáltyt teremt. Az együttműködés természetesen nem simán történik, elvi alapon, a vitás kérdések elvszerű elrendezésének útján. Ezzel azt is kifejezésre juttattuk, hogy az üzemek, termelőszövetkezetek és intézmények kommunistáinak, pártvezetőségeinek is rendkívül nagymértékben megnőtt a felelősségük. Minden lényeges kérdésért ők is felelősek; a termelés, a politikai hangulat, a munkások bérézése stb., olyan politikai ügy, amely nem kerülheti ki a politikai, társadalmi szervek figyelmét. De ez fordítva is érvényes; az üzem, vállalat, szövetkezet vezetői elsősorban politikai jellegű megbízatást látnak el, és intézkedéseiket a politika síkján vizsgálják először, és csak azután szakmai vonatkozásokban. Nem lehet kettéválasztani a jövőben úgynevezett szakmai és politikai vezetési címén az üzem vezető gárdáját. Az üzem vezetősége egységes gazdaságpolitikát valósít meg, amelyben megvan a felelősség minden vezető tisztséget betöltő személynek.

Nagymértékben kell ügyelni a pártszervezeteinknek arra, hogy most, az indulás évében, okosan és jól érvényesüljenek gazdaságpolitikai elveink, és sehol se kerekedjen össznépgazdasági érdekek fölé a helyi érdek, mert ez veszélyeztetni az új gazdaságirányítási rendszerünk eredményességét.

T. F.

Százezer óra szolgálat

Önkéntes rendőrök tanácskozása

Vasárnap délelőtt Szegeden, a Fegyveres Erők Klubjában tartották évi tanácskozásukat az önkéntes rendőri csoportvezetők és a kiváló önkéntes rendőrök. Bódi János rendőrnagy üdvözlő szavai után dr. Kovács Lajos alezredes, a Szeged városi és járási rendőrkapitányság vezetője tartott beszámolót az önkéntes rendőrök eredményes munkájáról.

Hangsúlyozta, hogy az önkéntes rendőrök szolgálatuk teljesítése közben a társadalom érdekeit képviselik, s munkájuk ma már nélkülözhetetlen a szilád közrend és közbiztonság érdekében. Tevékenységük is közrejátszik abban — hangoztatta az előadó —, hogy Szeged és a szegedi járás közrendje, közbiztonsága jó.

A társadalmi tulajdon védelmében is szintén jelentős szerep jut az önkéntes rendőröknek. Az idén közel százezer órában teljesítették szolgálatot és számos bűncselekmény felderítésében működtek közre eredményesen. A többi között bűncselekményt akadályozott meg, illetve derített fel Balázs Mária, Frank István, Temesvári László szegedi, Márta Sándor kiskundorozsmai, Szabó István algyői és Balla Ferenc ruzsai önkéntes rendőr.

A beszámolót követően felszólalt Horváth Antal, Varga Sándor, Hegedűs Sándor, Oskó István szegedi, Márta Ferenc tiszaszigeti, Tanács István mihályteleki és Abraham Mihály ruzsai önkéntes rendőrök.

Az önkéntes rendőrök tanácskozásán felszólalt és további eredményes munkát kívánt Ozvald Imre, az MSZMP Szeged városi végrehajtó bizottságának tagja, a városi pártbizottság osz-

tályvezetője, Farkas István, a szegedi járási tanács vb elnöke, Nieszner Ferenc országgyűlési képviselő, a tiszaszigeti Búzakalász Tsz elnöke és dr. Gyömbér János rendőr alezredes.

Ezután a szolgálatban és a munkában legjobb eredményt elért önkéntes rendőröknek pénzjutalmat nyújtottak át üzemük, vállalatuk, termelőszövetkezetük képviselői. Harmincnyolc önkéntes rendőrt részesített pénzjutalomban és dicséretben a Szeged városi és a járási rendőrkapitányság.

Az őszirózsák napja

A magyar történelem egy érdekes, sajtós pillanatában forradalmi jelképpé tudott magasztosulni október virága, az őszirózsá.

Igaz a polgári forradalom jelképévé. De ez a polgári forradalom nem az égből hullt: 49 évvel ezelőtt — csaknem pontosan egy esztendővel Pétervár nagy forradalmi napjai után, Budapest népe megmozdult és egy lépést, óriási lépést tett a béke és a demokratikus fejlődés irányába: kivívta a polgári köztársaságot. Fennmaradt a távirat, amelyet a Népbiztosok Tanácsának nevében Vlagyimir Uljanov (Lenin) — így írta alá az üzenetet — az osztrák és a magyar néphez, a volt monarchia minden népéhez intézett. „Üdvözljük a volt Monarchia népeit a császári és királyi fekete-sárga bürokrácia alóli felszabadulásuk alkalmából. Mélységes meggyőződésünk, hogy Magyarország munkásai, katonái és parasztjai nem azért szabadították fel magukat a bécsi bürokrácia és a bécsi kapitalizmus hatalma alól, hogy a magyar földbirtokosoktól, bankároktól és tőkésektől harigjákat magukat kizsákmányolni... Önök ráléptek a forradalom útjára, haladjanak bátran ezen az úton, a győzelem felé.”

Ennek a nagy lépésnek emléke a történelemben jelkép szerint az őszirózsához, személyében Károlyi Mihályhoz, a magyar arisztokrácia legmesszebb tekintő, őszintén polgári forradalmat kívánó, bár korlátoktól sem mentes nagy politikusához fűződik. Ő maga, utólag világosan mérte fel, miért rekedt meg: mert nem teremtett igazi népköztársaságot, nem elégítette ki a jogos kívánságokat, reményeket — amelyeknek létezését köszönhetette. A szovjet földön írt távirat ugyanis szavahihetően

tanúskodik a levitézlett uralkodóosztályok szándékairól: a magyar földbirtokosok, tőkések és bankárok a polgári demokrácia álrühájában akarták tovább folytatni a régi játszmát.

De az az október — minden megmaradt dokumentum, emlékezős, pársoros vagy kötetnyi írás tanúsága szerint — nagy győzelmet, boldog felszabadulást jelentett. Október 31 azt jelentette, hogy a háború, amelybe a Habsburg-monarchia német orientációjú nagyhatalmi politikája sodorta az országot; egyúttal maga alá temette ezt a monarchiát, hogy Magyarország elszakadt Béctől, hogy vége lett a feudális világnak, a nagybirtok megkövült rendjének. A történelem sajátos játéka, hogy erre a döntésre a pecsétet egy haladó, nagyműveltségű nagybirtokos ütötte rá, akinek emléke a mi szocialista társadalmunkban is él, érdemeit elismerjük, és megbecsüljük. Mintahogy megbecsülték és egyre több emlékezés fényében kapnak öszint és reális megvilágítást az egyszerű emberek, munkások, parasztok, katonák, tisztviselők tettei, akik híven és őszintén szolgálták ezt a nagy előrelépést, akik lelépték a K-betűt, Károly, az utolsó Habsburg- király monogramját, sapkáikról és helyébe tűzték az ősi kertek virágát.

Az az őszirózsá pár hónappal megelőzte az 1919-es vörös eszlágot. A mostani ünnep is csak egy esztendővel előzi meg a Kommunista Magyarországi Pártja megalkulásának félévszázados jubileumát. Az évfordulók sora így ér el az első világháborút, illetve a Nagy Októberi Forradalmat követő forradalmi hullám csúcspontjához, a Magyar Tanácsköztársasághoz.

BAKTAI FERENC